

BAB V

KACINDEKKAN JEUNG SARAN

5.1 Kacindekkan

Dumasar kana hasil analisis jeung déskripsi dina Bab IV, aya tilu hal nu bisa dicindekkeun patali jeung ajén-inajén budaya dina babasan jeung paribasa pikeun bahan pangajaran pakeman basa di SMP (ulikan semantik jeung étnologi). Éta tilu hal téh nyaéta babasan jeung paribasa nu ngandung ajén budaya, maksud babasan jeung paribasa nu ngawengku piluangeun, paréntah, jeung pituah, jeung ajén budaya nu nyoko kana lima masalah hirup nu ngawengku hakékat hirup manusa, hakékat karya manusa, sawangan manusa ngeunaan waktu, sawangan manusa kana alam, jeung hakékat antara hubungan manusa jeung sasama. Éta hasil panalungtikan téh dipatalikeun kana bahan pangajaran pakeman basa di SMP kelas IX. Pedaranna bisa ditiénan dina pedaran ieu di handap.

Data babasan jeung paribasa nu kakumpul aya 864, kalayan 605 babasan jeung 259 paribasa. Dina babasan jeung paribasa nu dijadikeun objék panalungtikan, kapanggih aya 600 babasan jeung 257 paribasa nu ngandung ajén budaya. Dina hiji babasan atawa paribasa bisa ngandung leuwih ti hiji ajén budaya. Contona dina babasan *gedé peurahna* nu hartina jalma nu gedé pangaruhna tur diajénan ku lingkunganna. Éta babasan téh ngandung ajén nu patali jeung hakékat hirup manusa jeung hakékat antara hubungan manusa jeung sasama. Patali jeung hakékat hirup manusa maksudna manusa miboga hakékat jalma nu miboga laku lampah hadé nepi ka diajénan ku batur. Sedengkeun patali jeung hakékat antara hubungan manusa jeung sasama tangtu manusa miboga watek nu béda ti jalma séjén jeung teu bisa hirup nyorangan, perlu manusa séjén dina hirupna. Hartina pangajén nu dibikeun ku batur téh geus pasti éta hasil tina lampahna sorangan nu milampah laku hadé ka batur.

Babasan jeung paribasa Sunda miboga ma'na jeung maksud séwang-séwangan. Éta ma'na jeung maksud téh dipaluruh ku ulikan semantik nu disawang tina eusi atawa maksud nu dikandung dina éta babasan jeung paribasa nu ngawengku piluangeun, paréntah, jeung pituah. Babasan jeung paribasa nu

Ai Jamilah, 2019

**AJEN-INAJEN BUDAYA DINA BABASAN JEUNG PARIBASA SUNDA PIKEUN BAHAN PANGAJARAN
PAKEMAN BASA DI SMP (Ulikan Semantik jeung Etnologi)**

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

ngandung maksud piluangeun jumlahna aya 689 babasan jeung paribasa Sunda, contona paribasa banda béak badan ruksak (BPAj/23/P14) hartina dilarapkeun ka jalma anu beunghar tapi henteu bisa neundeun nepi ka kakayaanna beak da katarajang ku gogoda. Babasan jeung paribasa nu ngandung maksud paréntah jumlahna aya 46 babasan jeung paribasa Sunda. Contona paribasa hadé basa hadé tata (BPAj/63/P50) nu hartina soméah tur nyaho kana sopan santun. Babasan jeung paribasa nu ngandung maksud pituah jumlahna aya 128 babasan jeung paribasa Sunda. Contona paribasa adéan ku kuda beureum (BPAj/93/P01) nu hartina agul gumagah ku papakéan beunang nginjeum, lain milikna pribadi.

Ajén-inajén budaya dina babasan jeung paribasa nu ditalungtik nyoko kana lima masalah dasar dina hirup nurutkeun Kluckhohn nu ngawengku hakékat hirup manusa (MH), hakékat karya manusa (MK), sawangan manusa ngeunaan waktu (MW), sawangan manusa kana alam (MA) jeung hakékat hubungan manusa jeung sasama (MM). Éta lima masalah dasar dina hirup téh nu nangtukeun oriéntasi ajén-inajén budaya nu aya dina babasan jeung paribasa nu ditalungtik. Babasan jeung paribasa Sunda nu kaasup kana hakékat hirup manusa (MH) jumlahna aya 544 babasan jeung paribasa. Contona dina babasan asak jeujeuhan (BPAj/79/B27) nu hartina asak tinimbangan, gedé wiwaha. Babasan jeung paribasa Sunda nu kaasup kana hakékat karya manusa (MK) jumlahna aya 21 babasan jeung paribasa. Contona babasan taméng dada (BPAj/155/B334) nu hartina taméng nu dipaké pikeun ngahalangan dada tina panarajang pakarang musuh. Babasan jeung paribasa nu kaasup kana sawangan manusa ngeunaan waktu (MW) jumlahna aya 120 babasan jeung paribasa. Contona paribasa ditiung méméh hujan (BPAj/162/P37) nu hartina sasayagian pikeun nyanghareupan kaayaan sulit nu matak ripuh. Babasan jeung paribasa nu kaasup kana sawangan manusa kana alam (MA) jumlahna aya 54. Contona babasan dicacar bolang (BPAj/39/B123) nu hartina dibabad ku gobang atawa parang nepi ka siga nyacar tangkal bolang sabangsa taleus leuweung. Babasan jeung paribasa nu kaasup kana hakékat hubungan manusa jeung sasama (MM) jumlahna aya 190. Contona babasan aya nu nyangcang (BPAj/40/B37) nu

Ai Jamilah, 2019

*AJEN-INAJEN BUDAYA DINA BABASAN JEUNG PARIBASA SUNDA PIKEUN BAHAN PANGAJARAN
PAKEMAN BASA DI SMP (Ulukan Semantik jeung Etnologi)*

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

hartina geus aya nu nalian, tanda geus aya nu miboga, dilarapkeun biasana ka mojang nu geus papancangan.

Bahan pangajaran dina ieu panalungtikan aya dina wangun bahasan dumasar kompetensi dasar jeung indikator nu disaluyukeun jeung bahan ajar katut évaluasina nu aya dina matéri pakeman basa tingkat SMP kelas IX. Anapon kompetensi inti 3, kompetensi inti 4, jeung kompetensi dasar nu aya dina matéri pakeman basa nyaéta *“Memahami dan menerapkan pengetahuan (factual, konseptual, dan prosedural) berdasarkan rasa ingin tahunya tentang ilmu pengetahuan, teknologi, seni, budaya terkait fenomena dan kejadian tampak mata.”*, *“Mengolah, menyaji, dan menalar dalam ranah konkret (menggunakan, mengurai, merangkai, memodifikasi, dan membuat) dan ranah abstrak (menulis, membaca, menghitung, menggambar, dan mengarang) sesuai dengan yang dipelajari di sekolah dan sumber lain yang sama dalam sudut pandang/teori.”*, jeung *“Mengidentifikasi kekayaan bahasa Sunda (kosa kata, idiom, dan bahasa media sosial) melalui beragam media, dengan memperhatikan fungsi sosial, struktur teks, dan unsur kebahasaan yang benar dan sesuai konteks”*.

5.2 Saran

Sanggeus dilaksanakeun panalungtikan ngeunaan ajén-inajén budaya dina babasan jeung paribasa Sunda pikeun bahan pangajaran pakeman basa di SMP (ulikan semantik jeung étnologi), aya saran-saran kayaning saran pikeun guru, saran pikeun murid, jeung saran pikeun pamaca.

Saran pikeun guru mah aya dina hal milih bahan pangajaran jeung ngagunakeun média, tékhnik jeung stratégi pangajaran. Guru kudu sabisa mungkin milih bahan pangajaran anu bisa ngukur tur nyaluyukeun kana kamampuh barudak. Guru kudu bisa mikanyaho kualitas bahan ajar nu alus pikeun dibikeun ka siswa nu matak ngirut siswa pikeun sumanget diajar ogé milih bahan ajar nu mémang euyeub ajén budayana, sangkan pangaweruh jeung pangalaman budak nambahan. Panalungtik nyieun bahan pangajaran pakeman basa dina wangun téks nu euyeub ku ajén budaya nu aya dina babasan jeung paribasa, ieu hal bisa jadi alternatif guru

Ai Jamilah, 2019

*AJEN-INAJEN BUDAYA DINA BABASAN JEUNG PARIBASA SUNDA PIKEUN BAHAN PANGAJARAN
PAKEMAN BASA DI SMP (Ulikan Semantik jeung Etnologi)*

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

pikeun maké ieu bahan dina pangajaran di kelas. Tapi guru teu ngan saukur bisa milih bahan pangajaran wungkul, guru ogé kudu pinter dina ngagunakeun média, tékhnik katut stratégi dina ngalaksanakeun pangajaran. Ulah nepi ka murid bosen dina lumangsungna pangajaran di kelas. Contona nalika ngajarkeun babasan jeung paribasa ku cara méré téks wacana nu diilustrasian ku gambar anu luyu jeung babasan atawa paribasa nu aya dina éta jero wacana, sangkan murid kairut pikeun maca éta wacana.

Saran pikeun murid aya dina évaluasi pangajaran, nalika murid ngajawab sakumna masalah nu muncul dina pangajaran, murid kudu leuwih kritis tur kréatif dina néangan jawaban-jawaban pikeun ngungkulan éta masalah. Murid teu ngan saukur néang jawaban tina naon nu dibikeun ku Guru, tapi néangan sumber séjén tina média séjén atawa tina pangalaman-pangalaman anu pernah kaalaman ku murid sorangan. Lian ti éta murid ulah sieun nalika ngalarapkeun babasan jeung paribasa dina kahirupan sapopoé, contona dilarapkeun dina gunem catur sapopoé jeung babaturan, atawa dilarapkeun nalika proses diajar dina mata pangajaran basa Sunda di kelas, sahingga nalika aya nu rék ditanyakeun atawa aya nu kurang larapna éta babasan jeung paribasa téh bisa dilelempeng ku guru mata pangajaran Sundana langsung.

Saran pikeun pamaca mah ulah sugema kana naon nu dibaca tina hasil ieu panalungtikan, sabab masih kénéh leubeut kakurangan tina ieu panalungtikan. Ku kituna, pamaca kudu leuwih néangan sumber séjén nu masih patali jeung ieu panalungtikan. Ieu panalungtikan gé alusna mah dipedar leuwih jero ngeunaan ajén-inajén budaya nu nyampak dina babasan jeung paribasa Sunda. Ogé objék panalungtikanna leuwih alus ditambahan sangkan bisa ngabandingkeun jeung sumber séjén, teu ngan saukur dua buku kumpulan babasan jeung paribasa.